

Stockholm den 28 mars 2012

Uppsala tingsrätt
Box 1113
751 41 Uppsala

Ansökan om stämning

Kärande:

[REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED], [REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud:

Jur. kand. Anna Rogalska Hedlund
Jur. kand. Sebastian Scheiman
Jur. kand. Clarence Crafoord

Centrum för rättvisa, Box 2215, 103 15 Stockholm

Svarande:

Landstinget i Uppsala län, 232100-0024
Akademiska sjukhuset
751 85 Uppsala

Saken:

Skadestånd

Med stöd av bifogade fullmakter (Bil. 1-3) får vi härmed ansöka om stämning och anförda följande.

1. Yrkande

1. [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] yrkar att Landstinget i Uppsala län ("Landstinget") ska förpliktas att till var och en av dem betala 125 000 kronor, jämte ränta enligt 6 § räntelagen (1975:635) från dagen för delgivning av stämningsansökan till dess betalning sker.
2. [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] yrkar ersättning för sina rättegångskostnader med ett belopp som senare kommer att anges.

2. Grunder

3. Landstinget driver Akademiska sjukhuset i Uppsala ("Akademiska"). Landstinget har tillåtit ett tv-team att den 14 september 2007 närvara vid och filma [REDACTED] när han undergick behandling i livets slutskede på Akademiska. Landstinget har även vid samma tillfälle tillåtit tv-teamet att närvara vid och filma sjukhuspersonalens diskussion om [REDACTED] hälsotillstånd. Landstinget har därutöver tillåtit att det filmade materialet rörande [REDACTED] därefter sändes i tv och lades ut på Internet.
4. [REDACTED] har inte lämnat sitt samtycke till Landstingets agerande.
5. Genom sitt agerande har Landstinget röjt uppgifter om [REDACTED] hälsotillstånd och personliga förhållanden för vilka det rått sekretess och därigenom gjort sig skyldigt till fel och försummelse vid myndighetsutövning. Agerandet har även inneburit en kränkning av [REDACTED] och dennes familjs personliga integritet. Landstinget är skadeståndsskyldigt för den kränkning som [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] härigenom utsatts för.

3. Sakomständigheter

[REDACTED] och hans familj

6. [REDACTED] är änka efter [REDACTED]. [REDACTED] är barn till [REDACTED] och [REDACTED]. [REDACTED] är barn till [REDACTED] och [REDACTED] till [REDACTED].

Landstinget och dess avtal med Titan

7. Landstinget ingick den 25 april 2007 ett avtal med produktionsbolaget Titan Television AB ("Titan") genom vilket Titan tilläts att filma på Akademiska ("Avtalet") (Bil. 4). Det filmade materialet skulle användas för att producera tv-serien Sjukhuset ("Serien"), vilken skulle visas på den kommersiella tv-kanalen TV3. Innan det filmade materialet fick visas på TV3 skulle Landstinget enligt avtalet se programmet och slutligt godkänna det ur patientintegritetshänseende.

Landstingets brott mot tystnadsplikten och hur [REDACTED] familj drabbats därav

8. [REDACTED] led av cancer. Den 14 september 2007 lades han in på onkologiska avdelningen på Akademiska sedan han akut blivit sämre.

9. Samma dag filmade ett tv-team från Titan, med stöd av Avtalet, på Akademiska. Som det senare skulle visa sig filmades bland andra [REDACTED] och [REDACTED] mötte tv-teamet i hissen när teamet var på väg ut från onkologiska avdelningen. Varken tv-teamet eller personalen på onkologiska avdelningen berättade för [REDACTED] och [REDACTED] att [REDACTED] hade filmats. Av allt att döma visste inte heller [REDACTED] om det.

10. [REDACTED] avled den 16 september 2007, endast 58 år gammal. Hans död skakade familjen, som inte minst chockades av det snabba förloppet.

11. Den 23 oktober 2007, kl. 22.00, visades avsnitt 34 av Serien. [REDACTED] bodde under denna tid hemma hos sin dotter [REDACTED]. De var båda hemma när Serien visades.

12. [REDACTED] satte slumpmässigt på tv:n och Serien. Hon blev bestört när hon plötsligt kände igen [REDACTED] röst. [REDACTED] direkta reaktion var att omedelbart stänga av tv:n medan [REDACTED] inte kunde låta bli att i förtvivlan titta vidare. De kunde då även känna igen [REDACTED] händer och kläder. I avsnittet bär [REDACTED] sina typiska hemmakläder: en grön college-tröja med ett Toyotamärke på, svarta joggingbyxor och vita tubsockor. Vid ett tillfälle är hans huvud med i bild men hans ansikte har då suddats ut.

13. Den del av avsnittet där [REDACTED] är med börjar med att han drabbats av akut andnöd och att sjukhuspersonalen skyndar till det rum där han ligger för att

hjälpa honom. Den personal som vårdar honom filmas även ute i korridoren och i personalrummet när de kommenterar hans tillstånd. De kommenterar hans olika värden och hur han mår samt säger bl.a. att han har cancer i hela kroppen, att han har flera tumörer i sina lungor och därmed har svårigheter att andas. De säger även att det är en mycket allvarlig situation, att det inte finns något mer som kan göras och att han kommer att dö samt att man har ringt hans fru, dvs. [REDACTED].

14. [REDACTED] familj blev mycket skakad av att ha sett sin make, far respektive morfar ([REDACTED] såg avsnittet dagen efter på Internet) på tv mitt i deras eget sorgearbete och pågående begravningsförberedelser. Även andra anhöriga och bekanta hade känt igen [REDACTED] och kontaktade familjen, däribland [REDACTED] granne och bästa vän och dennes fru. Vissa var till och med anklagande gentemot [REDACTED] eftersom de trodde att hon tillåtit filmningen. Sonen, [REDACTED], har fortfarande inte sett avsnittet och vill inte heller göra det.

15. Avsnittet gjordes även tillgängligt för allmänheten genom att läggas upp på TV3:s hemsida.

16. Serien fick stort genomslag och hade ca 350 000 tittare per avsnitt (Bil. 5). Landstinget var uppenbarligen mycket nöjt med Serien. Bl.a. uppskattar Landstinget att man sparat in uppemot 56 miljoner kronor i annonseringskostnader.

Efterföljande kontakter med Titan och Landstinget

17. [REDACTED] kontaktade Titan och TV3 dagen efter att avsnittet med [REDACTED] sänts för att ställa bolagen till svars och för att se till att avsnittet togs bort från TV3:s hemsida. Även [REDACTED] kontaktade vid ett tillfälle Titan. Först efter påtryckningar från [REDACTED] togs avsnittet slutligen bort från TV3:s hemsida.

18. [REDACTED] kontaktade även Landstinget och undrade vem som skulle stå till svars för att [REDACTED] visades i tv utan samtycke från vare sig honom eller någon anhörig (Bil. 6). Biträdande sjukhusdirektör på Landstinget, Björn Ragnarsson, svarade i ett brev den 21 december 2007 att man ville avvakta socialstyrelsens pågående utredning beträffande inspelningarna på Akademiska, (Bil. 7).

19. Socialstyrelsens utredning, i vilken man var kritisk mot Landstinget, blev färdig den 12 december 2008 (Bil. 8). Landstinget återkom dock aldrig till [REDACTED].

4. Rättsliga grunder

Landstinget har gjort sig skyldigt till brott mot tystnadsplikt och är därmed skadeståndsskyldigt

Allmänt om brott mot tystnadsplikt

20. Enligt 7 kap. 1 § 1 st. i den tidigare gällande sekretesslagen (1980:100) vilken motsvaras av 25 kap. 1 § i den nu gällande offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ("**OSL**"), gäller sekretess inom hälso- och sjukvården för uppgift om en enskilds hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men. Begreppet "personliga förhållanden" ska tolkas vidsträckt och avser i princip alla uppgifter som kan härledas till en identifierbar person. Sekretessen kan efterges av den enskilde själv (jfr. 14 kap. 4 § sekretesslagen och 12 kap. 2 § OSL).

21. Att ett tv-team tillåts närvara och filma en patient utan att denne först lämnat sitt samtycke innebär i sig ett otillåtet röjande av sekretesskyddade uppgifter. Justitieombudsmannen, JO uttalade redan i ett beslut den 17 oktober 1997 (dnr 4495-1996) kritik mot filminspelningar på Huddinge sjukhus akutmottagning (JO:s ämbetsberättelse 1998/99 s. 458, Bil. 9). I beslutet anfördes bl.a. att "Det måste också ankomma på personalen att noga kontrollera att alla som filmas och som omfattas av sjukvårdssekretessen dessförinnan har lämnat sitt samtycke och att samtycket avgivits korrekt och med klar insikt om att man därmed efterger sitt sekretesskydd. Det skulle kunna vara lämpligt att en anteckning om samtycke görs i patientens journal."

22. Socialstyrelsen har därefter i ett antal beslut anslutit sig till den bedömning JO gjorde i det ovan redovisade beslutet, se Socialstyrelsens beslut den 31 augusti 2005 (dnr 40-11439/04 och 40-4283/05), angående att Södersjukhuset tillåtit filminspelning av ambulanshelikopter verksamhet som visats i tv-serien Liv-räddarna på SVT, Socialstyrelsens beslut den 28 november 2005 (dnr 44-4857/05) angående att Karolinska Universitetssjukhuset tillåtit filminspelning av patienter vid barnkliniken

som visats i tv-serien Barnsjukhuset på TV4 och Socialstyrelsens beslut den 30 maj 2006 (dnr 40-5818/2005) beträffande KAMBER-Skåne (Bil. 10-12).

23. Med dessa lagbestämmelser och beslut som bakgrund ingick Landstinget den 25 april 2007 Avtalet med Titan.

24. Den 12 december 2008 behandlade Socialstyrelsen Serien (dnr 44-11397/07) där man återigen hänvisade till det ovan refererade beslutet från JO den 17 oktober 1997 (dnr 4495-1996).

25. Den 30 mars 2011 uttalade JO stark kritik mot just Akademiska och den aktuella tv-serien, se JO:s beslut (dnr 3414-2009) (Bil. 13):

”...[f]ör att filmning ska tillåtas på en akutmottagning anser jag således att det måste krävas att de personer som filmas och som omfattas av hälso- och sjukvårdssekretessen dessförinnan lämnat sitt samtycke samt att samtycket inhämtats på sådant sätt att det inte råder någon tvekan om att personen i fråga är fullt medveten om vad samtycket innebär.

[...] det aktuella avtalet [lämnar] utrymme för att filmning av patienter kan ske utan att samtycke dessförinnan har inhämtats. När det gäller ett antal av de episoder som visats i [Serien] är det dessutom uppenbart att något samtycke inte kan ha inhämtats från patienten innan filmning påbörjats. Det har bl.a. förekommit filmning av personer som varit medvetslösa och av barn utan att föräldrarna har känt till det. I de fall där filmning skett på sjukhuset har redan det förhållandet att tv-teamet tillåtits närvara och filma patienten inneburit ett otillåtet röjande av sekretesskyddade uppgifter [vår understrykning].

[...] Det är i högsta grad anmärkningsvärt att Akademiska sjukhuset genom ett avtal har godkänt att gällande sekretessregler kan åsidosättas. Det står dessutom klart att sjukhuset i många fall underlåtit att inhämta samtycke från patienten innan filmning skett. Jag är mycket kritisk till sjukhusets agerande.

Jag noterar avslutningsvis att Akademiska sjukhuset, enligt uppgift i remissvaret, har granskat varje avsnitt före sändning 'i syfte att säkerställa integritetsfrågor'. Efter att ha tagit del av några avsnitt ur tv-serien förvånas jag särskilt över uppgiften att landstinget 'säkerställt att produktionsbolaget

arbetat med patienternas samtycke, samt i övrigt haft en seriös och dokumentärt samhällsupplysande inriktning'. Det är förvisso så att de uttalanden i det hänseendet som JO gjorde i det ovan redovisade beslutet ligger långt tillbaka i tiden och tv-mediet har genomgått stora förändringar sedan dess. Det innebär dock inte att behovet av hänsyn till den personliga integriteten minskat. Landstingets uppfattning att medborgarnas integritetsintresse stått i förgrunden vid bedömningen om filmandet varit tillbörligt kan ifrågasättas.”

26. Socialstyrelsen skrev den 22 november 2011 ett brev till alla Sveriges landstings- och kommundirektörer och uppmanade dem att vidta åtgärder för att säkerställa att eventuella filminspelningar av patienter inte innebär några författningsöverträdelser (Bil 14).

Brott mot tystnadsplikt i förevarande fall

27. I förevarande fall har Landstinget – utan att [REDACTED] någonsin lämnat sitt samtycke därtill – tillåtit ett tv-team från Titan att närvara vid och filma [REDACTED] när han i en akut situation och – vilket det visade sig vara – nära sin död undergick behandling på Akademiska och dessutom tillåtit tv-teamet att närvara vid och filma personalens känsliga diskussion om hans hälsotillstånd. Landstinget har härigenom röjt uppgifter om [REDACTED] hälsotillstånd och personliga förhållanden för vilka det rått sekretess enligt 7 kap. 1 § sekretesslagen utan att det funnits några giltiga skäl därtill.

28. Landstinget har i efterhand dessutom tillåtit att det filmade materialet rörande [REDACTED] – återigen utan att [REDACTED] någonsin lämnat sitt samtycke därtill – sändes i TV3 och lades ut på internet. Härigenom har sekretessbelagda uppgifter om [REDACTED] hälsotillstånd och personliga förhållanden inte bara lämnats till tv-teamet från Titan utan även till en bredare allmänhet. Även om alla tittare naturligtvis inte förstått att det rörde sig om just [REDACTED], har han varit identifierbar för sina anhöriga och vänner genom att hans röst, kropp och kläder visats.

29. Landstingets röjande av sekretessbelagda uppgifter för dels tv-teamet från Titan, dels en bredare allmänhet utgör sammantaget och var för sig ett brott mot tystnadsplikten enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Detta brott riktar sig främst mot [REDACTED], men även mot hans familj. Av 7 kap. 1 § sekretesslagen framgår

uttryckligen att sekretessbestämmelsens skyddssfär inte endast omfattar [REDACTED] utan även [REDACTED] anhöriga. I och med att den handlingsnorm som åsidosatts av Landstinget inte bara har haft [REDACTED] som skyddsobjekt utan även hans familj, har brottet mot tystnadsplikten även riktat sig mot [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED].

Rätten till skadestånd grundat på skadeståndslagen

30. Av 3 kap. 1 § andra stycket och 2 § andra stycket skadeståndslagen följer att Landstinget ska ersätta skada på grund av att någon kränkts på sätt som anges i 2 kap. 3 § skadeståndslagen genom fel eller försummelse vid myndighetsutövning. Brott mot tystnadsplikten utgör ett typfall av fel och försummelse vid myndighetsutövning. I 2 kap. 3 § skadeståndslagen anges att den som allvarligt kränker någon annan genom brott som innefattar ett angrepp mot dennes person, frihet eller ära ska ersätta den skada som kränkningen innebär.

31. Familjen fick kännedom om den otillåtna filmningen av [REDACTED] under chockartade och traumatiska former, strax efter att [REDACTED] hastigt gått bort och samtidigt med övriga tv-tittare. Uppgifterna fick också en stor spridning. Kränkningen som [REDACTED] familj har utsatts för är därför att se som allvarlig och [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] är således berättigade till kränkningssättning.

Landstinget har kränkt artikel 8 i Europakonventionen och är därmed skadeståndsskyldigt

Allmänt om tillämpligheten av artikel 8 i Europakonventionen

32. Enligt artikel 8.1 Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna ("Europakonventionen") har var och en rätt till respekt för sitt privat- och familjeliv, sitt hem och sin korrespondens.

33. Termen "privatliv" har tolkats brett av Europadomstolen och innefattar en principiell rätt till självbestämmande i fråga om information om privata förhållanden och en rätt att bli lämnad i fred (se remiss till Lagrådet av den 1 mars 2012 om kränkande fotografering, s.10). Denna rätt inbegriper även ett skydd mot att bli fotograferad eller avlyssnad. Rättigheten omfattar aspekter hänförliga till den personliga identiteten såsom en persons namn, bild eller integritet. Syftet med

rättigheten är att säkra individers personliga utveckling i relation till andra människor utan insyn från omvärlden (*Von Hannover mot Tyskland (nr. 2) [GC]*, dom den 7 februari 2012, § 95).

34. Rätten till skydd för sin avbild har av Europadomstolen bedömts vara en av de väsentliga komponenterna av skyddet för den personliga integriteten. Europadomstolen har i det sammanhanget uttalat att ett effektivt skydd av en persons bild förutsätter att personen som avbildats samtycker när bilden tas, inte endast när den publiceras. I annat fall hamnar avbildningen i händerna på en tredje man och den berörda personen har ingen kontroll över hur bilden används (*Reklos och Davourlis mot Grekland*, dom den 15 januari 2009, § 40, som gällde fotograferingen av ett nyfött barn på sjukhuset som skedde i föräldrarnas frånvaro och utan deras samtycke). Europadomstolen har vidare uttalat att det är allmänt vedertaget att audiovisuella medier ofta har en mycket mer omedelbar och kraftfull effekt än tryckta medier (*Jersild mot Danmark*, dom den 23 september 1994, § 31).

35. En av de typsituationer i vilka filmning utan föregående samtycke utgör en kränkning av artikel 8 i Europakonventionen är då filmning sker i en persons hem. Filmning har dock även utgjort en kränkning när det har skett utomhus på allmän plats, om personen som filmats befunnit sig i en utsatt situation och filmen sedan spridits på ett sätt som personen ifråga inte möjligen hade kunnat förutse och som vida överstigit den exponering som personen kunnat utsättas för av förbipasserande vid den aktuella tidpunkten. Så var fallet i målet *Peck mot Storbritannien* där ett självmordsförsök hade fångats upp av övervakningskameror på allmän plats och bilderna sedermera fick mycket stor spridning i media (*Peck mot Storbritannien*, dom den 28 januari 2003, § 61).

36. Undantag kan ibland emellertid tolereras om den person som filmas är en offentlig eller annars nyhetsvärd person eller om personen ifråga deltar i en offentlig sammankomst (*Krone Verlag GmbH & Co. KG mot Österrike*, dom den 26 februari 2002, § 35).

37. Europadomstolen har också fastslagit att skyddet för personuppgifter, särskilt medicinska data, är av fundamental betydelse för en persons integritet (*Z mot Finland*, dom den 25 februari 1997, § 95).

38. Spridningen av känsliga uppgifter om en person och dennes bild påverkar inte endast personen i fråga utan även nära anhörigas rätt till skydd för privatliv. I fallet

Armoniene mot Litauen publicerade en riksomfattande tidning känsliga uppgifter om en familjefar, bland annat att han var HIV-smittad. Mannen avled innan talan väcktes i Europadomstolen. I det fallet ansåg Europadomstolen att hans makas rättigheter enligt artikel 8 i Europakonventionen hade påverkats (*Armoniene mot Litauen*, dom den 25 november 2008, § 26).

39. På samma sätt bedömde Högsta domstolen i NJA 2007 s. 584 att en läkarundersökning av minderåriga barn som skett utan beslut från behörig instans kränkte såväl barnens som föräldrarnas rättigheter enligt artikel 8 i Europakonventionen.

40. Vidare har Europadomstolen fastslagit att vissa händelser i en familjs liv, som till exempel dödsfall av nära anhöriga, måste ges särskilt skydd. I fallet *Hachette Filipacchi mot Frankrike* hade bilder av en dödsskjutning publicerats strax efter dödsskjutningen och begravningen av den avlidne. Europadomstolen konstaterade i det fallet att publiceringen av bilderna på den avlidne förstärkte det trauma som de anhöriga upplevde och inkräktade på deras privatliv (*Hachette Filipacchi mot Frankrike*, dom den 14 juni 2007, §§ 47–49). Europadomstolen resonerade på samma sätt i fallet *Edition Plon mot Frankrike* som gällde röjandet av medicinska data rörande Frankrikes före detta president François Mitterrand strax efter hans död. Europadomstolen menade att de anhöriga hade ärvt hans rättigheter och konstaterade även där att spridningen av uppgifterna ökade deras legitima sorg (*Edition Plon mot Frankrike*, dom den 18 maj 2004, §§ 47 och 53).

Tillämpningen av artikel 8 i Europakonventionen i förevarande fall

41. Vare sig [REDACTED] eller hans nära anhöriga har godkänt filmningen eller den efterföljande publiceringen. Filmningen ägde inte rum på en plats dit allmänheten har tillträde utan på en plats dit normalt endast anhöriga och Akademiskas personal har tillträde. [REDACTED] hade inte heller medvetet satt sig själv i ett sammanhang där det var sannolikt eller där det ens fanns en egentlig risk att han skulle kunna filmas.

42. Den av Landstinget tillåtna filmningen och efterföljande publiceringen var en medveten handling vars enda syfte var att sprida information om [REDACTED] (låt vara utan att hans namn nämndes) till en bredare allmänhet. Filmningen av [REDACTED], som av många kunde identifieras på hans röst, kropp och kläder, hade [REDACTED] person i fokus och den relaterade till honom som individ.

██████████ befann sig i sjukhusmiljö, var allvarligt sjuk, hade svåra smärtor och befann sig dessutom i livets slutskede. Genom filmningen avslöjades konfidentiella uppgifter om ██████████ sjukdomstillstånd.

43. Filmningen och den efterföljande publiceringen skedde således i en för ██████████ och hans nära anhöriga mycket integritetskänslig situation. Som en följd intensifierades och förvärrades ██████████, ██████████ och ██████████ sorgearbete och trauma som den plötsliga bortgången av ██████████ medfört.

44. Den av Landstinget sanktionerade filmningen och efterföljande publiceringen utgör därmed ett tydligt ingrepp i såväl ██████████ som hans nära anhörigas privatliv.

Ingripande saknade stöd i lag

45. Enligt artikel 8.2 i Europakonventionen får en myndighet som Landstinget inte inskränka åtnjutande av rättigheterna enligt artikel 8.1 i Europakonventionen annat än med stöd av lag och om det i ett demokratiskt samhälle är nödvändigt med hänsyn till statens säkerhet, den allmänna säkerheten, landets ekonomiska välbefinnande eller till förebyggande av oordning eller brott eller till skydd för hälsa eller moral eller för andra personers fri- och rättigheter.

46. Som framgår av redogörelsen för svensk rätt ovan, har Landstinget tillåtit filmningen och den efterföljande publiceringen i strid med 7 kap. 1 § Sekretesslagen, varför en kränkning av artikel 8 i Europakonventionen föreligger redan på denna grund.

Om rätten till gottgörelse

47. Det följer av Högsta domstolens och Europadomstolens praxis att ett landstings överträdelse av artikel 8 i Europakonventionen ska gottgöras på inhemsk nivå (jfr. NJA 2007 s. 584, NJA 2009 s. 463 och *T.P. och K.M. mot Storbritannien*, dom den 10 maj 2001, § 107).

48. För ██████████ familj var situationen inte sådan att det var möjligt att förebygga eller undanröja kränkningen. Vad som står till buds är gottgörelse i form av skadestånd för den skada som kränkningen medfört. Tv-teamets närvaro, deras filmning av ██████████ samt den enorma spridningen som förekommit av filmen

med Landstingets goda minne, innebar allvarliga kränkningar av [REDACTED] och hans nära anhörigas integritet. Ersättningen avser att kompensera familjemedlemmarnas känslor av obehag, oro, maktlöshet, frustration, ångest, otillräcklighet, indignation, förnedring och skam. Att spridningen av filmen skedde till en bred allmänhet, strax efter [REDACTED] bortgång, utan att familjen ens hade blivit informerade om att det skulle ske, utgör en allvarlig respektlöshet från Landstingets sida.

49. Trots att nära fem år har gått sedan händelsen ägt rum orsakar det fortfarande stort lidande för [REDACTED] familj. Familjen fick inte sörja [REDACTED] i enskildhet, något som har gjort arbetet med att komma över hans död svårare och mer tidskrävande än vad som annars skulle ha varit fallet. Vetskapen om att det finns ytterligare filmupptagningar med [REDACTED] som kan ha använts i andra sammanhang eller kan komma att användas i som de anhöriga inte har kontroll över är därutöver en källa till oro och känsla av maktlöshet.

50. Mot den nu angivna bakgrunden ska [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED] tillerkännas ideellt skadestånd med stöd av skadeståndslagen och/eller för att deras rätt enligt artikel 8 Europakonventionen har kränkts.

51. Vid bedömningen av skadeståndets storlek bör hänsyn särskilt tas till att Landstingets handlingar har haft förnedrande inslag, riktat sig mot personer med särskilda svårigheter att värna sin personliga integritet, inneburit missbruk av ett beroende- och förtroendeförhållande samt varit ägnad att väcka allmän uppmärksamhet. Vidare bör hänsyn tas till att Landstinget i strid med sekretesslagen har tillåtit tv-teamet att närvara och filma [REDACTED] och sedan tillåtit att filmen spreds till allmänheten vilket utgör allvarliga brister i laglighetskravet enligt artikel 8.2 Europakonventionen.

52. Den omständigheten att Landstinget valde att tillåta sändningen av filmen i kommersiell tv med kännedom om att [REDACTED] just hade gått bort, innebär en särskild hänsynslöshet från Landstingets sida. Familjen var när avsnittet sändes i en särskilt utsatt situation precis i början av sorgearbetet och de upplever att Landstingets handlingar utgjorde en faktisk skändning av [REDACTED] frid.

53. Med beaktande av de ersättningsnivåer som döms ut enligt skadeståndslagen i jämförbara fall samt Europadomstolens praxis bör skadeståndet till var och en av

██████████, ██████████ och ██████████ bestämmas till 125 000 kronor.

5. Bevisuppgifter

54. ██████████, ██████████ och ██████████ förebehåller sig rätten att återkomma med vilken bevisning som åberopas när det står klart vilka omständigheter som är tvistiga.

Som ovan,

Anna Rogalska Hedlund

Sebastian Scheiman

Clarence Crafoord

Bilagor

- Bilaga 1-3** Fullmakter från [REDACTED], [REDACTED] och [REDACTED]
- Bilaga 4** Avtal mellan Landstinget och Titan den 25 april 2007
- Bilaga 5** MMS – Mediamätning i Skandinavien, statistik över tv-tittande vecka 42 2007
- Bilaga 6** Brev från [REDACTED] till Landstinget
- Bilaga 7** Brev från Landstinget till [REDACTED] den 21 december 2007
- Bilaga 8** Socialstyrelsens beslut i dnr 44-11397/07 den 12 december 2008
- Bilaga 9** JO:s beslut den 17 oktober 1997 i dnr 4495-1996
- Bilaga 10-12** Socialstyrelsens beslut i dnr 40-11439/04 och 40-4283/05 den 31 augusti 2005, dnr 44-4857/05 den 28 november 2005 och dnr 40-5818/2005 den 30 maj 2006
- Bilaga 13** JO:s beslut den 30 mars 2011 i dnr 3414-2009
- Bilaga 14** Socialstyrelsen brev av den 22 november 2011